

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ

Станіслава Овсейчик

СТИЛІСТИКА ПЕРЕКЛАДНОГО ТЕКСТУ (УКРАЇНСЬКА МОВА)

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

значення
контекст
стиль
передача
еквівалент
текст

переклад –
це не лише слова,
а й стиль, інтонація
та культура

слово
контекст
інтонація
сенси
експресія
точність

а

textus

translatio
stilus
verbum

e

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології

Станіслава Овсейчик

СТИЛІСТИКА ПЕРЕКЛАДНОГО ТЕКСТУ
(УКРАЇНСЬКА МОВА)

Методична розробка

Вінниця
НІЛАН-ЛТД
2026

УДК 811.161.2'25'38(072)
О-34

Рецензенти:

кандидат філологічних наук, доцент кафедри стилістики та мовної комунікації
Навчально-наукового інституту філології Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

Ольга П'ятецька

кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу граматики
та наукової термінології Інституту української мови НАН України

Ніна Яценко

Рекомендовано до друку

Вченою радою Навчально-наукового інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 11 від 29 квітня 2026 року)

Станіслава Овсейчик

Стилiстика перекладного тексту (українська мова): методична розробка для студентів освітньої програми «Переклад з французької та з англійської мов» освітнього ступеня бакалавр / уклад.: Станіслава Овсейчик. Вінниця : НІЛАН-ЛТД, 2026. 56 с.

ISBN 978-617-558-509-2

ЗМІСТ

Передмова	4
Види робіт та критерії їх оцінювання	5
Тематичний план практичних занять	8
Інструктивно-методичні матеріали до вивчення навчальної дисципліни та самостійної роботи студентів	9
<i>Тема 1. «Стилістика перекладного тексту (українська мова)» як університетська навчальна дисципліна. Поняття тексту. Категорії тексту. Стилістичний аналіз тексту</i>	
.....	9
<i>Тема 2. Поняття перекладного тексту. Стилістичні аспекти перекладу. Типи стилістичних перекладацьких трансформацій</i>	
.....	11
<i>Тема 3. Стилістичні особливості аналізу та перекладу наукових текстів</i>	
.....	14
<i>Тема 4. Стилістичні особливості аналізу та перекладу художніх текстів</i>	
.....	19
<i>Тема 5. Стилістичні особливості аналізу та перекладу медійних текстів</i>	
.....	23
<i>Тема 6. Стилістичні особливості аналізу та перекладу офіційно-ділових текстів</i>	
.....	27
<i>Тема 7. Стилістичні особливості аналізу та перекладу конструкцій розмовного стилю</i>	
.....	29
Схема стилістичного аналізу тексту	31
Зразки роботи з текстом	37
Орієнтовні питання до підсумкового контролю	49
Рекомендовані джерела	51

ПЕРЕДМОВА

Важливим освітнім компонентом якісної підготовки майбутніх перекладачів є досконале володіння не лише іноземними мовами, але й опанування української літературної мови, особливо розуміння її стилістичних можливостей. Навчальна дисципліна «Стилістика перекладного тексту (українська мова)» спрямована на формування практичних умінь і навичок використання української мови як мови перекладу, відповідно до професійних потреб і завдань. Студенти мають можливість вивчити мовні засоби та виявити перекладацькі рішення, що в подальшому сприятиме підвищенню їх професійних компетентностей.

Українська мова є необхідною для перекладачів з кількох фундаментальних причин, що охоплюють професійні, культурні та ідентичні аспекти:

Професійна діяльність та затребуваність. Знання української є обов'язковим для роботи на українському ринку перекладів.

Якість та точність перекладу. Для створення якісного, природного та зрозумілого перекладу фахівець повинен досконало володіти мовою перекладу (цільовою мовою), щоб передати всі нюанси змісту.

Культурна ідентичність та спадок. Мова є важливим компонентом культури та національного суверенітету, що забезпечує зв'язок поколінь, зокрема через повернення культурних надбань (текстів).

Розвиток української літератури. Переклад світової класики та сучасної перекладної літератури українською мовою збагачує українську літературу, робить її повноцінною частиною світового культурного простору.

Метою методичної розробки є ознайомлення здобувачів освіти з тематикою занять навчальної дисципліни «Стилістика перекладного тексту (українська мова)», висвітлення завдань, які пропонуються для виконання в аудиторії та виносяться на самостійне опрацювання. Представлено також завдання для самоконтролю засвоєння матеріалу, зразки роботи з текстами і список рекомендованих джерел.

ВИДИ РОБІТ ТА КРИТЕРІЇ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ

Передбачено виконання таких видів робіт:

1. Усна відповідь на поставлене теоретичне питання.
2. Наукова доповідь, наукове повідомлення.
3. Робота з текстом (стилістичний аналіз перекладних та українськомовних текстів різних стилів і жанрів, самостійне складання та редагування текстів, трансформація вихідних текстів та ін.).
4. Контрольна робота у формі відповідей на теоретичні питання та роботи з текстом.

Критерії оцінювання відповідно до вказаних видів робіт:

1. Усна відповідь на поставлене теоретичне запитання:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи основну та додаткову літературу;

4 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації у поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу; допускаються несуттєві неточності;

2-3 бали – студент загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, має у відповіді суттєві неточності;

0-1 бал – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, має суттєві помилки у відповіді, без використання основної і додаткової літератури, покликання на неідентифіковані інтернет-джерела, артикуляція відповіді з гаджета.

2. Наукова доповідь, наукове повідомлення:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, грамотно та доступно розкриває зміст обраної теми, покликається на сучасні наукові джерела, демонструє самостійність, ораторські здібності (для усної форми доповіді чи повідомлення), достовірність проведеного дослідження;

2-4 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації у поясненнях; для підготовки наукової доповіді / наукового повідомлення використано не сучасну фахову літературу; студент частково демонструє вміння цікаво викласти матеріал, допускає неточності та мовні помилки;

0-1 бал – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст теми наукової доповіді / наукового повідомлення; допускає мовні помилки; демонструє невміння цікаво й доступно викласти матеріал.

3. Робота з текстом (стилістичний аналіз перекладних та українськомовних текстів різних стилів і жанрів, самостійне складання та редагування текстів, трансформація вихідних текстів та ін.):

7-10 балів – студент у повному обсязі володіє принципами й методами стилістичного аналізу перекладного та українськомовного тексту, самостійно вміє створювати, змінювати та редагувати тексти різних жанрів та стилів, розуміє стилістичну мотивацію використання тих чи інших мовних засобів;

2-6 бали/ів – студент частково володіє принципами й методами стилістичного аналізу перекладного та українськомовного тексту; частково розуміє принципи та закономірності створення, трансформації та редагування текстів різних жанрів та стилів, припускається помилок різних типів;

0-1 бал – студент поверхово володіє / не володіє принципами й методами стилістичного аналізу перекладного та українськомовного тексту, не розуміє принципи та закономірності створення, трансформації та редагування текстів різних жанрів та стилів, припускається серйозних помилок різних типів.

4. Контрольна робота передбачає розкриття теоретичних питань дисципліни (5 балів) та роботи з текстом (5 балів):

5 балів – повне розкриття питання;

2- 4 бали – часткове розкриття питання,

0 - 1 бал – відповідь на поставлене питання відсутня або є неправильною.

Оцінювання роботи з текстом здійснюється з урахуванням вимог, описаних вище.

Програмою навчальної дисципліни «Стилістика перекладного тексту (українська мова)» передбачена підсумкова форма контролю: іспит.

Іспит відбувається у формі письмової роботи з відкритими відповідями на два теоретичні питання, кожне з яких оцінюється максимально 10 балами, і практичного завдання, яке оцінюється максимально 20 балами.

Критерії оцінювання:

Теоретичні питання:

правильна відповідь – 10 балів, правильна неповна відповідь – 9-1 балів/бал, неправильна відповідь – 0 балів.

Практичне завдання (робота з текстом):

правильна відповідь – 20 балів, правильна неповна відповідь – 19-1 балів/бал, неправильна відповідь – 0 балів.

Модель білета

1. Типи перекладацьких трансформацій.
2. Функціональний ресурс складних речень у наукових текстах.
3. Практичне завдання (робота з текстом).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми
1	Тема 1. «Стилістика перекладного тексту (українська мова)» як університетська навчальна дисципліна. Поняття тексту. Категорії тексту. Стилістичний аналіз тексту.
2	Тема 2. Поняття перекладного тексту. Стилістичні аспекти перекладу. Типи стилістичних перекладацьких трансформацій.
3	Тема 3. Стилістичні особливості аналізу та перекладу наукових текстів.
4	Тема 4. Стилістичні особливості аналізу та перекладу художніх текстів.
5	Тема 5. Стилістичні особливості аналізу та перекладу медійних текстів.
6	Тема 6. Стилістичні особливості аналізу та перекладу офіційно-ділових текстів.
7	Тема 7. Стилістичні особливості аналізу та перекладу конструкцій розмовного стилю.

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема 1. «Стилістика перекладного тексту (українська мова)» як університетська навчальна дисципліна. Поняття тексту. Категорії тексту. Стилістичний аналіз тексту

Тип заняття – розгорнута бесіда, дискусія, робота з текстом

Питання та теми для обговорення

1. «Стилістика перекладного тексту (українська мова)»: основні поняття та категорії.
2. Текст, його категорії (цілісність, зв'язність, членування, лінійність, інформативність, структурно-сміслова завершеність, модальність та ін.).
3. Параметри класифікації текстів.
4. Функціонально-стильова типологія текстів. Методика стилістичного аналізу тексту.

Завдання

Ознайомитися зі схемою стилістичного аналізу текстів (*див.* схему на с. 31). Вказати на особливості аналізу на прикладі одного-двох текстів. Самостійно обрати тексти за покликанням: <https://chytomo.com/>.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати теми: «Обсяг понять *контекст* та *підтекст* у сучасній лінгвістиці», «Повтори як засіб зв'язності в тексті».

Завдання для самоконтролю засвоєння матеріалу

1. Визначити предмет та об'єкт стилістики перекладного тексту.
2. Дефініювати поняття *текст*.

3. Окреслити критерії класифікації текстів.
4. Назвати основні параметри стилістичного аналізу тексту.

Рекомендована література

1. Актуальні проблеми сучасного перекладознавства: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Черкаси, 07 грудня 2023 року) / Гол. ред. І. М. Литвин; Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2023. 148 с. (Електронна книга) <https://eprints.cdu.edu.ua/6798/1/aktyalni2023%20%281%29.pdf>
2. Бацевич Ф. С., Кочан І. М. Лінгвістика тексту: підручник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 316 с.
3. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 423 с.
4. Лінгвістичний аналіз тексту: словник термінів / М.І. Голянич та ін.; за ред. М. І. Голянич. Івано-Франківськ: Сімік. 2012. 392 с.
5. Філологічні студії та перекладознавчий дискурс: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 14 березня 2024 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2024. 281 с. (Електронна книга) <https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2024-04/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

Тема 2. *Поняття перекладного тексту. Стилiстичнi аспекти перекладу. Типи стилiстичних перекладацьких трансформацiй*

Тип заняття – розгорнута бесiда, робота з текстом

Питання та теми для обговорення

1. Обсяг поняття *перекладний текст*; його тлумачення у фаховiй лiтературi.
2. Особливостi використання мовних засобiв пiд час перекладу.
3. Типи стилiстичних перекладацьких трансформацiй.

Завдання

Проаналiзувати уривок перекладного тексту, вказавши, якi перекладацькi трансформацiї було використано. Виконати стилiстичний аналіз тексту (*див. схему на с. 31*), звернувши увагу на видiленi в тексті конструкцiї.

Текст: Старий і море (Ернест Гемінґвей, <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=109>)

То був старий рибалка, що промишляв на Гольфстрімі сам-один у своєму човні. Ось уже вісімдесят чотири дні він виходив у море й не піймав жодної рибини. Перші сорок днів з ним був хлопець. Та по тих сорока нещасливих днях хлопцеві батьки сказали, що старий тепер рішуче й *безповоротно salao*, цебто геть безталанний, і звеліли синові перейти до іншого рибалки, з яким він першого ж тижня піймав три *добренні рибини*. Хлопцеві було прикро бачити, як старий день у день вертається ні з чим, і він щоразу йшов допомогти йому – піднести змотану снасть, гарпун, ості або щоглу з вітрилом. Вітрило було полатане мішковиною і, обгорнуте навколо щогли, *скидалося на прапор безнастанної поразки*.

Старий був кощавий, виснажений, потилицю його поорали глибокі зморшки, на обличчі темніли коричневі плями нешкідливого нашкодлого раку, що з'являються від сонячного проміння, відбитого тропічним морем. Ті плями збігали вниз по щоках до самої шиї. Долоні старого були посічені глибокими поперечними рубцями від плетеної жилки, якою він тягнув з води велику рибу. Та жоден з тих рубців не був свіжий – усі старі, як борозни на пересохлій землі.

Геть усе в ньому було старе, крім очей, а вони мали колір моря і блищали весело й непереможно.

– Діду Сантьяго, – сказав йому хлопець, коли вони піднімалися від берега, де залишили човен, – я міг би знову ходити в море з тобою. Тепер ми призбирали трохи грошей.

Старий навчив хлопця рибалити, і той любив його.

– Ні, – відказав старий. – Ти тепер на щасливому човні. Залишайся там.

– Але ж пригадай, як ти колись вісімдесят сім днів підряд вертався ні з чим, а потім ми три тижні ловили щодня по величезній рибині.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно дібрати уривки з оригіналу/його перекладу; вказати, які перекладацькі трансформації було використано.

Завдання для самоконтролю засвоєння матеріалу

1. Означити поняття *перекладний текст*, вказати на його мовні особливості.
2. Назвати типи перекладацьких трансформацій.
3. Умотивувати доцільність/недоцільність застосування тих чи інших трансформацій на прикладі окремих перекладних текстів.

Рекомендована література

1. Герасименко О.Ю., Гончаренко А.О. Мистецтво перекладу як засіб збереження культурних нюансів у процесі перекладацької діяльності. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023. (205). 38 – 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-205-5>
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2002. 564 с.
3. Лобода В. А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019. № 43. Том 4. С. 72 – 74.
4. Люта А. А. Словотворчі моделі англійських скорочень та абревіатур. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Мовознавство*. 2015. Вип. 21 (3). С. 79 – 83.
5. Філологічні студії та перекладознавчий дискурс: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 14 березня 2024 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2024. 281 с. (Електронна книга) <https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2024-04/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

Тема 3. Стилiстичнi особливостi аналізу та перекладу наукових текстiв

Тип заняття – розгорнута бесiда, дискусiя, робота з текстом

Питання та теми для обговорення

1. Модель наукового тексту, його мовнi ознаки.
2. Термiнологiя наукових текстiв.
3. Метафора в наукових текстах.
4. Наукова номенклатура: її місце в системi наукових знань.
5. Фразеологiя наукових текстiв.
6. Проблеми використання питомих та iншомовних термiноелементiв для творення одиниць наукової мови.
7. Граматичнi засоби наукових текстiв.

Завдання

Прочитати текст, перевiрити його на предмет дотримання мовних норм (за потреби вiдредагувати); виконати стилiстичний аналіз тексту (*див.* схему на с. 31). Визначити вид (загальнонауковi, мiжгалузевi та вузькоспецiалiзованi) та спiсiб творення термiнiв, видiлених у тексті. Спираючись на текст, означити поняття *термiн-епонiм* (*епонiмiчний термiн*). Навести приклади термiнiв-епонiмiв, якi вживаються у лiнгвiстицi; проаналiзувати їхню структуру та спiсiб творення, додати коментар щодо особливостей перекладу таких конструкцiй.

З'ясувати, в якi семантичнi вiдношення (синонiмiчнi, полiсемiчнi, омонiмiчнi, антонiмiчнi, паронiмiчнi, родо-видовi) можуть вступати пiдкресленi в тексті термiни. Вказати на наукову номенклатура у тексті; пояснити, якi критерiї її видiлення.

Пояснити, чи обов'язковою у науковому тексті є цитацiя думок iнших учених. Назвати стандарти оформлення перекладних текстiв.

Текст: Терміни-епоніми в англійській юридичній мові: лінгвістичний і перекладацький вимір (Мись Т.І., <https://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v73/52.pdf>)

В епонімічних найменуваннях, сприйняття *антропоніма* може не викликати жодних асоціацій чи бути з слабко асоційованим вербальним знаком. Внаслідок цього, переклад антропонімів у складі епонімічних найменувань з великою часткою ймовірності передбачає міні-дослідження прізвища вченого, наприклад: «Friedrich Carl von Savigny's historical school of law – історична школа права Фрідріха Карла фон Савіньї». Не менш предметно нелегкими можуть бути епонімічні одиниці юридичної лексики, що містять *топонімічні компоненти* у своєму складі. Так, для перекладачів-початківців можуть бути не легкі для розуміння перекладацькі відповідності в наступних юридично документованих назвах, які не є лінійними, але є історично сформованими: «Nuremberg International Military Tribunal – Нюрнберзький процес», «International Military Tribunal for the Far East – Міжнародний токійський трибунал» та інші.

Питання про переведення власних назв всередині епонімічних одиниць пов'язане зазвичай з трьома основними складнощами: впізнаваність власного імені за допомогою встановлення коректної референції, *транслітерація* власного імені та предметне розуміння епонімічного терміна, як вербального знака. Для *аналізу* перекладу юридичних *термінів-епонімів* розглянемо такий приклад. Предметне розуміння американського епонімічного терміну «Jackson-Vanik Amendment – поправка Джексона-Веніка» засноване на знанні двох прізвищ, кожне з яких співвідноситься з одним із сенаторів Конгресу США.

Отже, можна розглядати оніми даного терміна як референціально доступні. У цьому сенсі зрозуміліша розширена версія цього епонімічного терміна, що означає – «Обмежувальна торгова поправка Джексона-Веніка». Повне найменування дозволяє одразу «прописати» поправку в *комерційному праві*, але по суті поняття залишається, як і раніше, не до кінця зрозумілим, оскільки йдеться про міжнародне торгове право в контексті «Угоди СОТ» про державні

закупівлі, які поширюються внаслідок цієї поправки лише на ті умови [7, с. 366]. Крім того, розглянемо інші приклади, від історичного епонімічного терміну «суд Лінча» до сучаснішого – «договори Браяна». Так, історичний термін-епонім кримінального та процесуального права «закон Лідфорда» спирається на **поняття** «суд Лінча». Наведемо словникову статтю з американського тлумачного юридичного словника «Black's Law Dictionary» by Garner, B. A., з якої випливає, що визначення одного терміна-епоніма може включати посилання або безпосередньо спиратися на інші терміни-епоніми. Наприклад, розглянемо три приклади епонімів, які стосуються закону. Перший – «Закон Лідфорда». Історичний термін. Форма, за якої дозволяється спочатку покарати людину, а потім її судити. Термін утворений від назви англійського містечка Лідфорд (Lidford (Lydford)), в якому імовірно було здійснено такий суд [8, с. 1005]. Другий – «Lanham Act». Закон був названий на честь конгресмена Фріца Ланхема, який ініціював його прийняття в 1946 році. Закон регулює федеральну реєстрацію **товарних знаків**, а також забезпечує правовий захист від недобросовісної **конкуренції**, фальсифікації та незаконного використання товарних знаків, а також встановлює механізми захист брендів і товарних знаків у судовому порядку. Епонім: «Фріц Ланхем» – американський політик, який сприяв створенню закону [9]. Третій – «Hatch-Waxman Act». Закон був названий на честь senatorів Орріна Гетча та Генрі Ваксмана, які працювали над його розробкою в 1984 році. Закон регулює процес **патентування** та комерціалізації лікарських засобів в США, зокрема дозволяє компаніям виробляти **генеричні аналоги** без порушення патентів, після закінчення певного періоду охорони **патенту**. Закон також стимулює конкуренцію на фармацевтичному ринку, дозволяючи швидше випускати більш доступні ліки. Епонім: «Оррін Гетч та Генрі Ваксман» – сенатори США, які сприяли прийняттю закону [10].

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати теми: «Особливості реалізації метафори в наукових текстах»; «Критерії добору морфологічних одиниць у наукових текстах»; «Особливості функціонування синтаксичних одиниць у різних жанрах наукового тексту».

Завдання для самоконтролю засвоєння матеріалу

1. Пояснити поняття *термінологія, термін, термін-епонім, наукова номенклатурна*.
2. Визначити стилістичні функції метафори в наукових текстах.
3. Умотивувати доцільність/недоцільність уживання фразеологізмів у наукових текстах.
4. Назвати стилістичні функції складних термінів у наукових текстах.
5. Вказати, які форми іменника/дієслова вживаються у різних жанрах наукового тексту.
6. Схарактеризувати особливості використання складних речень у наукових текстах. Вказати на особливості перекладу таких речень, навести приклади.
7. Самостійно дібрати (або створити) тексти різних жанрів наукового тексту, вказавши на їх мовні особливості.

Рекомендована література

1. Амеліна С. М., Монашненко А. М., Проценко Н. В. Лексико-граматичні проблеми перекладу науково-технічної літератури. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки*. 2013. Вип. 186 (2). С. 130 – 134.
2. Кияк Т. Мовна політика і термінознавство. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка». 2004. № 503. С. 8 – 11.
3. Кочан І. М. Словотвірні норми і термінологія. *Термінологічний вісник*. 2013. № 2 (1). С. 202 – 209.

4. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти: монографія / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. Київ: КМ Academia, 2000. 216 с.
5. Філологічні студії та перекладознавчий дискурс: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 14 березня 2024 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2024. 281 с. (Електронна книга)
<https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2024-04/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

Тема 4. Стилiстичнi особливостi аналізу та перекладу художнiх текстiв

Тип заняття – розгорнута бесiда, дискусiя, робота з текстом

Питання та теми для обговорення

1. Фонографiчний рiвень аналізу художнього тексту.
2. Морфемно-словотвiрний аналіз художнього тексту.
3. Лексико-фразеологiчний аналіз художнього тексту.
4. Граматичний рiвень аналізу художнього тексту.
5. Особливостi стилiстики перекладного художнього тексту.

Завдання

Проаналiзувати поданий уривок художнього тексту, виконати його стилiстичний аналіз (*див.* схему на с. 31). Вказати на особливостi творення заголовку в художньому тексті. Визначити концепти та символи в тексті. Вiдшукати i назвати конструкції, що можуть становити певнi труднощі під час перекладу. Вказати, яку функцію виконують онiми в художньому тексті.

Розкрити поняття експресивностi, конотації у художньому тексті, продемонструвати на прикладах. Пояснити доцiльнiсть/недоцiльнiсть вживання дiалектизмiв, сленгiзмiв, обценної лексики в художньому тексті.

Текст 1: Я хочу додому (Ельчин Сафарлі; перекладач Т. Ключіна. Київ: Форс Україна, 2019. С. 19 – 20)

Пригадую такий час у своєму житті, коли майже всі пішли, а ті, хто залишився, не чули мене. Збоку, можливо, це скидалося на самотність, відчаю, та я не відчував ні того, ні того.

Зі мною були місто й земля, що подарувала мені хліб, воду, море і розуміння. Земля ще й навчала. Наприклад, смирення.

Я виразно відчув, як липи вздовж Жовтої вулиці, криві кам'яні сходи на узвозі до вулиці Бюльбюля, відтинок набережної неподалік платанового гаю та медові очі кучерявої музи вуличного музики наповнюють мене спокоєм.

Усе, що плывло назустріч, впокорювало мій човен, розгойданий на хвилях, перетворювало його на корабель.

Земля, якою день при дні я рухався в невідомість, була мені другом. Кожен світанок сповнював її сяйва Всесвіту, яким по тому освітлювалися душі тих, хто шукає, чекає, душі вдячних. Це закон життя: Отримують ті, хто очікує, а інші просто проминають їх і теж... ідуть далі.

У період знайомства з собою я часто звертався до спогадів з дитинства. Особливо вночі, коли навколо чотири стіни, одне вікно й не чути моря. Мандрував у дні, коли ми з братом, стомлені після моря, поспішали додому, де чекала бабуся з сирними коржами й прохолодним компотом із фейхоа, а ще – блаженна Морська кімната.

Текст 2: Поезія Мацуо Басьо (переклад І. Бондаренка, <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=8587>)

Визначити особливості лексичної сполучуваності та стилістичного забарвлення мовних засобів у наведених поетичних текстах. Пояснити, які тропи/стилістичні фігури використано у них.

1. Невже заснула.

Душу солов'ю довіривши свою,
Верба плакуча?

2. Засохла гілка –

Крука притулок.
Осінній вечір.

3. Метелик також
Прилетів поїсти
Салату з квітів білих хризантем.

4. Старий ставок.
Пірнуло жабеня –
Вода сплеснула.

5. Під деревом
Вишнева заметіль
Мій суп і рибу цвітом засипає.

6. Осіння паморозь!
Рукою доторкнешся,
І на долоні сльози палахтять.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати теми: «Особливості творення словесного образу в прозі, драматургії та поезії»; «Функції онімів у художньому тексті»; «Художній текст як особливий об'єкт перекладу»; «Міжмовні омоніми: труднощі перекладу та функціонування».

Завдання для самоконтролю засвоєння матеріалу

1. Назвати основні види переносних контекстуальних значень (тропів) у художньому тексті.
2. Визначити стилістичні функції метафори в текстах художнього стилю.
3. Окресліть основні проблеми перекладу текстів художнього стилю.
4. Пояснити поняття *авторський неологізм*; вказати на його функції.
5. Схарактеризувати функціональний ресурс іменника та дієслова в сучасному художньому тексті.

6. Визначити стилістичний потенціал прикметника та прислівника в художньому тексті.
7. Умотивувати добір синтаксичних одиниць відповідно до різних жанрів художнього стилю.
8. Розкрити поняття *ідіостиль автора*; вказати на особливості його реалізації у художньому перекладі.

Рекомендована література

1. Єрмоленко С., Русанівський В. Літературна мова і художній переклад. *Культура слова*. 2018. 2 (89). С. 107 – 109.
2. Кикоть В.М., Опанасенко В.М. Ідіостиль автора в художньому перекладі. *Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки*. 2018. Вип. 2. С. 22 – 34.
3. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 423 с.
4. Пономарів О.Д. Стилістика сучасної української мови: підручник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.
5. Пригодій О.С. Концепт у сучасній перекладацькій науці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019. № 40. Т. 3. С. 84 – 86.
6. Stanislav O.V. Лексико-семантичні та стилістичні домінанти в реалізації інтермедіальної стратегії у художніх текстах П. Кіньяра. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2026. (216). С. 44 – 50. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2026-216-5>.

Тема 5. Стилiстичнi особливостi аналізу та перекладу медiйних текстiв

Тип заняття – розгорнута бесiда, дискусiя, робота з текстом

Питання та теми для обговорення

1. Медiйний текст; типологiя жанрiв (iнформацiйнi, аналітичнi, художньо-публіцистичнi, розважальнi, рекламнi та iн.).
2. Синтагматика та парадигматика медiйних текстiв.
3. Специфіка фразеологiї медiйних текстiв.
4. Синтаксичнi конструкцiї у медiйному стилі.
5. Особливостi мови рекламних текстiв.

Завдання

Проаналізувати медієний текст, перевіривши його на предмет дотримання мовних норм (за потреби відредагувати); трансформувати його в інший жанр медієного стилю. Вказати на особливості творення заголовку в ньому. Обґрунтувати системність мовних засобів медієного стилю в аналізованому тексті. Окреслити специфіку термінології та оніміу в медієному тексті. Пояснити закономірності неологізації в літературній мові та стилістичний ресурс в медієному стилі. Схарактеризувати можливості використання тропів/стилістичних фігур у медієному стилі.

Текст: Повернення Росії на Венеційську бієнале: Рим сперечається з ЄС, а українці відмовляються від протестів? (Еймос Чан, Радіо Свобода, <https://www.radiosvoboda.org/a/rosiya-biyenale-hrant-yes/33737200.html>)

Від початку повномасштабного вторгнення до України у 2022 році Росія вперше «покажеться» на Венеційській бієнале. Це спровокувало конфлікт престижних культурних інституцій із ЄС через загрозу припинення їхнього

фінансування. Єврокомісія попереджала про можливе припинення гранту для бієнале через допуск на виставку Росії.

Українська художниця Жанна Кадірова заявила, що її команда не виступатиме проти участі Росії, а зосередиться на власному посланні.

Коли Росія повернеться на Венеційську бієнале мистецтв 9 травня, українська команда, що виставлятиметься поруч, заявляє, що не проводитиме жодного протесту.

Художниця Жанна Кадірова, яка представлятиме Україну на виставці у Венеції, сказала в коментарі Радіо Свобода: «Ми зосередимося на нашому посланні й спрямуємо всі наші зусилля на те, щоб зробити наш павільйон якомога кращим... Це наша боротьба».

Майбутня бієнале стане першою виставкою від повномасштабного вторгнення Москви в Україну понад чотири роки тому, в якій Росія братиме участь. Країна має власний павільйон царської доби в парку, де проходить цей престижний мистецький захід.

Участь Росії спричинила словесне протистояння між Римом і Брюсселем: Єврокомісія пригрозила призупинити грант у розмірі 2 мільйонів євро (2,3 мільйона доларів), призначений для проведення дворічного заходу, якщо російська експозиція відбудеться.

Віцепрем'єр-міністр Італії Маттео Сальвіні різко розкритикував ЄС через ультиматум щодо фінансування. «З огляду на те, що відбувається у світі та в Ірані, погрози Брюсселя італійським культурним інституціям – це справді ганебно», – заявив він на заході на початку квітня.

У березні очільник російської установи з культурного обміну заявив виданню ARTnews, що павільйон країни у Венеції прийматиме «понад 50 молодих музикантів, поетів і філософів з Росії та інших країн».

За його словами, виставка «є черговим доказом того, що російська культура не ізольована, а спроби її «скасувати», які західні політичні еліти здійснювали протягом останніх чотирьох років, провалилися».

У нещодавньому спільному листі, підписаному Києвом і 21 країною ЄС, висловлено протест проти повторного відкриття російського павільйону на тлі вторгнення в Україну, що триває. «Надання Росії престижного міжнародного культурного майданчика посиляє вкрай тривожний сигнал», – йдеться в листі.

Кадирова, яка говорила з Радіо Свобода того ж дня, коли російський дрон знищив квартиру її колеги в Києві, описує витвір мистецтва, який представить у Венеції, як роздуми про нікчемність деяких міжнародних угод. Однак, за її словами, її «Оригамі-оленя» ніколи не задумували як політичну заяву.

У 2019 році Кадирова виграла конкурс на створення мистецького об'єкта на місці, де колись стояв радянський літак, у Покровську Донецької області. «Я просто намагалася зробити щось зрозуміле, трохи традиційне», – сказала вона.

Але бетонна скульптура оленя набула нового значення після вторгнення 2022 року.

Коли російські війська наблизилися до міста, Кадирова повернулася до Покровська у 2024 році, щоб зрізати скульптуру з постаменту й перевезти її на захід у безпечне місце. «Навіть наше мистецтво стало біженцем – переміщують не лише людей», – сказала вона.

Покровськ був значною мірою зруйнований бойовими діями й нині перебуває під російською окупацією.

Повернення Росії до Венеції стане черговим прикладом участі країни у великих міжнародних заходах. Міжнародні федерації дзюдо, водних видів спорту та паралімпійські організації нещодавно дозволили росіянам і білорусам змагатися під своїми національними прапорами.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати теми: «Терміни в медійному стилі: особливості вживання»; «Терміни-фразеологізми в науковому та медійному стилях: спільне та відмінне»; «Лексико-стилістичні та фразеологічні засоби реклами».

Завдання для самоконтролю засвоєння матеріалу

1. Окреслити особливості аналізу морфемно-словотвірного рівня медійного тексту.
2. Визначити особливості аналізу лексико-фразеологічного рівня медійного тексту.
3. Розкрити особливості аналізу граматичного рівня медійного тексту.
4. Схарактеризувати стилістичний потенціал мови рекламних текстів. Навести приклади вдалих/невдалих рекламних текстів.
5. Назвати функції синонімів, омонімів і паронімів у медійному тексті.
6. Назвати стилістичні фігури, які використовують при творенні заголовків у медійному тексті. Навести приклади заголовків українських та іноземних медіа.
7. Описати новітні жанри медійного стилю, вказавши на їх мовні особливості.

Рекомендована література

1. Архипенко Л. М. Англomовна лексика в сучасних українських медійних текстах (функціональний аспект): *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72). № 6. Ч. 1. Київ, 2022. С.7 – 12.
2. Бибик С.П. Оновлена стильова норма засобів масової інформації. *Українська мова*. 2016. № 5. С. 69 – 77.
3. Дергач Д. Медійна жанрологія в дискурсі сучасного філологічного знання. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2015. № 28. С. 26 – 35.
4. Сизонов Д.Ю. Стилістика фразеології в мультимедійній комунікації: пошук нового. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. Вип. 2 (32). 2022. С. 72 – 74. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2022.32.14>

5. Царик Г. Генологія сучасних новітніх медіа: динаміка розвитку та підходи до вивчення. *Folia Philologica*. 2024. (8). С. 91 – 98, DOI: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2024/8/11>
6. Шебештян Я., Шаповалова Г. Медіатекст: природа, компоненти, стилістика: навчально-методичний посібник. Ужгород, 2024. 127 с.

Тема 6. Стилiстичнi особливостi аналізу та перекладу офiцiйно-дiлових текстiв

Тип заняття – розгорнута бесiда, дискусiя, робота з текстом

Питання та теми для обговорення

1. Графiчний рiвень текстiв офiцiйно-дiлового стилю.
2. Лексико-стилiстичнi та фразеологiчнi засоби текстiв офiцiйно-дiлового стилю.
3. Граматичнi засоби текстiв офiцiйно-дiлового стилю.
4. Термiни, професiоналiзми, номенклатурнi назви у текстaх офiцiйно-дiлового стилю.
5. Стилiстичнi функцiї фразеологiї офiцiйно-дiлового стилю.

Завдання

Проаналiзувати офiцiйно-дiловий текст (*див.* текст «**Про культуру**», ЗАКОН УКРАЇНИ №2778-VI за покликанням: <https://www.president.gov.ua/documents/2778vi-12448>).

Виконати стилiстичний аналіз тексту (*див.* схему на с. 31). Обгрунтувати системнiсть мовних засобiв офiцiйно-дiлового стилю в аналізованому текстi. Окреслити специфіку використання мовних клiше; визначити функцiї термiнiв та номенклатури в офiцiйно-дiловому текстi. Сформулювати критерiї використання фразеологiзмiв в офiцiйно-дiловому текстi. Пояснити специфіку формування однорiдного ряду у дiловому мовленнi на прикладах вихiдного

тексту. Схарактеризувати функціональну доцільність використання різних типів присудків в офіційно-діловому тексті. Розкрити особливості стильового використання різних типів речень в офіційно-діловому стилі.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати теми: «Доцільність використання мовних кліше у жанрах офіційно-ділового стилю», «Абревіатура в текстах офіційно-ділового стилю; функції скорочень», «Складні випадки керування в документах: особливості перекладу конструкцій».

Завдання для самоконтролю засвоєння матеріалу

1. Пояснити особливості використання іншомовних слів у текстах офіційно-ділового стилю.
2. Порівняти тексти документів одного жанру, виконані українською/іноземною мовою; вказати на їх стилістичні особливості.
3. Обґрунтувати частоту використання певних синтаксичних конструкцій як стильовий маркер текстів офіційно-ділового стилю.
4. Окреслити стилістичний потенціал синонімів, антонімів, омонімів, паронімів у текстах офіційно-ділового стилю.
5. Схарактеризувати особливості використання граматичної категорії часу в українських/іноземних документах; навести приклади.

Рекомендована література

1. Граматичний портрет української мови у ХХІ сторіччі: збірник тез наукових доповідей учасників Міжнародної наукової конференції на пошану доктора філологічних наук, професора Городенської Катерини Григорівни / упоряд.: Н. Г. Горголюк, Л. М. Колібаба, В. М. Фурса. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2024. 220 с.
2. Кацавець Р.С. Ділова українська мова. За новим Українським правописом: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2022. 342 с.

3. Кравець Л. В., Мацько Л. І. Офіційно-діловий стиль. Енциклопедія Сучасної України / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. URL: <https://esu.com.ua/article-77272>
4. Левчук О. Лексико-семантичні особливості перекладу текстів офіційно-ділового стилю. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія: Мовознавство. Літературознавство*. Вип. 65. Т. 2. 2023. С. 163 – 166.

Тема 7. Стилiстичнi особливостi аналізу та перекладу конструкцій розмовного стилю

Тип заняття – розгорнута бесіда, робота з текстом, презентація діалогів/полілогів на задану тему

Питання та теми для обговорення

1. Лінгвостилістичний аналіз розмовної комунікації.
2. Функції неповного речення в розмовному мовленні.
3. Специфіка використання різних видів складних речень у розмовному стилі.
4. Особливості реалізації категорії модальності в розмовному мовленні.
5. Труднощі передачі мовних особливостей і стилістичних нюансів розмов у перекладах.
6. Важливість використання перекладацьких трансформацій для перекладу розмовних конструкцій.

Завдання

Прочитати наукову статтю Журавель Т.В. «Особливості здійснення перекладацького аналізу кінотексту (на матеріалі кінотрилогії «Хоббіт», http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v40/part_3/17.pdf); виписати

прикладі-конструкції розмовного тексту, порівняти оригінал та його переклад, зазначивши, які перекладацькі трансформації було використано.

Самостійно обрати приклади перекладу розмовного мовлення в англійськомовних фільмах/мультфільмах; на прикладах довести необхідність використання лексичної та граматичної трансформації.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати теми: *«Точність передачі мовного колориту оригіналу розмовного стилю»*, *«Особливості використання конструкцій розмовного стилю в інших функціональних стилях»*.

Завдання для самоконтролю засвоєння матеріалу

1. Визначити труднощі, з якими мають справу перекладачі під час передачі мовних особливостей і стилістичних нюансів розмовної мови в перекладах.
2. Назвати види перекладацьких трансформацій, що використовуються для перекладу конструкцій розмовного стилю.

Рекомендована література

1. Актуальні проблеми сучасного перекладознавства: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Черкаси, 30 травня 2018 року) / Гол. ред. О. О. Селіванова; Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2018. 146 с. (Електронна книга). <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/3875/document.pdf>
2. Ткачук В. М. Категорія суб'єктивної модальності: монографія / наук. ред. А. П. Загнітко. Тернопіль: Підручники й посібники, 2003. 240 с.
3. Ткачук Т.І., Паславська І.Б. Застосування перекладацьких трансформацій з метою досягнення еквівалентності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2017. Вип. 31 (3). С. 157 – 159. URL: http://www.vesnik-philology.mgu.od.ua/archive/v31/part_3/43.pdf

6. Філологічні студії та перекладознавчий дискурс: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 14 березня 2024 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2024. 281 с. (Електронна книга) <https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2024-04/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>
4. Франко З. Стилістичні проблеми усного мовлення. *Культура слова*. 2018, 2 (89). С. 94 – 102.

СХЕМА СТИЛІСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ТЕКСТУ

1. Сформулювати тему та основну думку тексту (автор та адресат, за можливості).
2. Визначити вид мовлення: монолог, діалог, полілог.
3. З'ясувати функціональний тип мовлення (опис, розповідь, роздум).
4. Вказати на форму мовлення: писемна, усна.
5. Вказати на суспільну сферу спілкування, яку обслуговує аналізований текст.
6. Проаналізувати стилістичне використання мовних засобів, їхню роль у передачі основної думки, творенні текстової системи, а саме:
 - а) фонетичних;
 - б) морфемно-словотвірних;
 - в) лексичних і фразеологічних;
 - г) граматичних:
 - морфологічних;
 - синтаксичних.
7. Визначити засоби виразності та експресивності тексту (за наявності).
8. Вказати на індивідуальний стиль (за можливості).

9. Загальні висновки:

1. Функціональний стиль тексту.
2. Підстиль (за наявності).
3. Жанр.

Зразок стилістичного аналізу тексту рецензії на фільм «Мої думки тихі»(Юрій Самусенко, <https://moviegram.com.ua/my-thoughts-are-silent/>)

Рецензія (вихідний текст):

Пролог повнометражного дебюту Антоніо Лукіча розпочинається так, що мимоволі хочеться попросити в кінопроекторній перевірити стрічку. Адже «Мої думки тихі» стартують не зі знайомства з головними героями Вадимом та його мамою. Фільм відкривається чорно-білим зачином, де в Угорському королівстві зразка XV століття двоє монахів вислуховують таємничого продавця. Він пропонує їм молочний зуб Ісуса Христа. І власне, з цього гегу починається знайомство зі світом Антоніо Лукіча, де один вигаданий макгафін замінюється іншим.

Новим об'єктом в основному сюжеті стає рахівський крижень. Щоправда, його вже не треба купувати, як молочний зуб Ісуса, але потреба зловити його для головного героя Вадима коштує чимало – тисячу доларів. Він погоджується на запис звуків закарпатських тварин для канадської комп'ютерної гри «Ноїв ковчег». Вадим працює звукорежисером у рамках фрілансової творчості, тому в цьому образі легко побачити багато знайомих рис мілленіалів. У пошуках рідкісного крилатого протагоніста заїжджає до рідного Ужгорода, де зустрічає свою родину з харизматичною мамою на чолі. І відтепер метушливий крижень міцно асоціюється з Вадимом, адже в сімейному колі він схожий на дику пташу в клітці.

Високий і довговолосий Андрій Лідаговський поряд із Ірмою Вітовською складають чи не найкращу команду в сюжеті, що ганяє їх від однієї локації до іншої. Вочевидь, мати «пиляє» свого сина за примарні амбіції, а син віщує їй сумну самотність, продовжуючи і далі витати у своїх мріях. Власне, вигаданий

крижень і стає тим самим символом непосидючості головного героя, який хоче всього й відразу, та ще й за мінімуму зусиль. Кульмінація їхніх взаємин не забариться: мати драматично піддаватиметься небезпеці, щоб викликати співчуття в сина.

Антоніо Лукіч не вигадував велосипед, коли поєднав матір і сина на екрані в пошуках примарних об'єктів. У 2012 році Енн Флетчер посадила в автомобіль Сета Рогена та Барбру Стрейзанд, щоби вони розібралися у взаєминах одне з одним. Щоправда, «Мої думки тихі» мають неабияку перевагу – своєрідне почуття гумору режисера, яке виникає від людської незграбності. Коли герої бачать життя у замиленому люстерці прекрасності, а насправді не можуть заплатити за стоматолога – геги тут будувати не складно. Трагікомічність цілком пасує українським комедіям, але навряд хтось помічав, як фактурно українська глибинка протиставляється столично-ужгородівському Вадиму.

Органічно тут виглядає й саундтрек, у якому достатньо багато іноземних композицій, аби різати вухо. Втім, для Лукіча це не є проблемою, адже музика світу «Моїх думок тихих» додає уявності й без того фантазмагоричному мареву, де угорські прикордонники користуються гігієнічною помадою одне одного, а готель «Твін Пікс» вбирає в собі всі найбільші кошмари самого Девіда Лінча. Реальне у фільмі тісно переплітається з абсурдним, тож коли в церкві чуєш хор, що виспівує «Viva Forever» від Spice Girls, уже й не дивуєшся, адже цей трек емоційно резонує з глядачем. Мама головного героя у захваті від Вікторії Бекхем.

На Київському тижні критики Антоніо Лукіч назвав референсами до своєї стрічки «Паперовий місяць» Пітера Богдановича та «Довгі проводи» Кіри Муратової. Тому після перегляду «Моїх думок тихих» не важко здогадатися, що так вабить режисера в цих фільмах: щирість та видима наївність персонажів, що зачаровують аудиторію від перших кадрів та розчулюють наприкінці. Для досягнення таких цілей Лукіч вибрав найкращих акторів, які кумедно сваряться в кадрі, й головне – відтворюють знайому для всіх двадцятирічних історію: батьки досі бачать у молоді дітей без досвіду та знань, а діти дивляться на старших як на тяжку ношу.

Новозеландський режисер Тайка Вайтіті неодноразово звертався до цієї теми дорослішання. Ба більше, часто користувався схожим інструментарієм. Так само, як і Антоніо Лукіч, Тайці довелося вигадати власну кіномову, щоби новозеландський глядач зчитав його гумор, побудований на незграбних вчинках персонажів. Заразом, цей гумор став впізнаваною візитівкою Вайтіті в усьому світі. Тож це була лише справа часу, щоби режисер знайшов у своїй країні голос, доступний та зрозумілий аудиторії. На протигагу Тайці Вайтіті з Нової Зеландії, в Україні навіть не йшлося про вимогу отримати такий голос, адже глядач уже наситився «кварталівськими» шоу на телебаченні, а стрічки в кіно залишалися на програшних позиціях через калькування Голлівуду чи карколомний монтаж.

«Мої думки тихі» – це рішучий крок не вперед, і навіть убік сучасної української комедії, не лише через те, що глядач не переживає іспанський сором. Це ще й інтертекстуальна стрічка, адже вона саме про пошук цього голосу. Як і будь-яке хороше кіно, воно не присідає на одну тему та старанно розгортає її образами й символами протягом двох годин. У «Моїх думках тихих» Вадим буквально та метафорично їде на захід України шукати голос свій та голос рахівського крижня, але знаходить щось дійсно вартісне. Та, чи дійсно ця річ вартісна для глядача, уже потрібно перевірити в кінотеатрі.

Стилістичний аналіз вихідного тексту:

1. Автор: Юрій Самусенко, український кінокритик, журналіст, редактор. Адресат: реципієнт, зацікавлений у кіномистецтві. Предмет тексту: фільм «Мої думки тихі». Тема тексту: обговорення фільму «Мої думки тихі»: його сюжет, сценарій, актори, візуальний контент, використана музика. Мета автора: проінформувати читача про кінострічку «Мої думки тихі», показати аргументовану оцінку та вказати вердикт (варто/не варто дивитися).

2. Вид мовлення: монолог.

3. Функціональний тип мовлення: розповідь з елементами опису та роздуму.

4. Форма мовлення: писемна.

5. Суспільна сфера спілкування, яку обслуговує цей текст: медіа.

6. Характерні риси *фоностилістики* тексту. Текст рецензії написано з дотриманням правил милозвучності: «стартують **не зі** знайомства», «де **в** Угорському королівстві», «команду **в** сюжеті», «асоціюється з Вадимом» (уникнення збігу голосних); «високий **і** довговолосий», «ще **й** інтертекстуальна стрічка» (чергування і – й). Трапляються і поодинокі ненормативні варіанти, пор.: «поряд **із** Ірмою», «виглядає **й** саундтрек» та ін.

Стилістичні функції та особливості морфемно-словотвірних засобів тексту. Зафіксовано традиційні моделі словотвору прикметників з використанням суфіксів *-н-*, *-ськ-*, *-ичн-*, що додає експресії тексту рецензії і візуалізує персонажів фільму («незграбний», «карколомний», «ужгородський», «новозеландський», «фантазмагоричний», «харизматичний» та ін.). Цікавою формою видається конструкція «столично-ужгородський Вадим», що є своєрідним новотвором автора рецензії.

Стилістичні функції та особливості лексико-фразеологічних засобів тексту: вжито **загальноновживану лексику** («матір», «син», «родина», «тварина», «світ»); **терміни та професіоналізми кіноіндустрії**, що зумовлено тематикою статті («гег», «макгафін», «локація», «саундтрек», «сюжет», «режисер», «кульмінація», «трагікомічність», «комедія», «кінопроекторна», «стрічка», «кіномова» та ін.); **неологізми**, що набувають статусу загальноновживаної лексики («міленіал», «фрілансова творчість»). Автор ніби грається **фразеологізмами** («птаха в клітці», «іспанський сором», «вигадувати велосипед», «різати вуха», «витати у мріях», «тяжка ноша», «пиляти когось»), що підкреслено емоційно передають стосунки персонажів у фільмі. Особливо автор наголошує на символі фільму – «вигаданий **крижень** і стає тим самим символом непосидючості головного героя, який хоче всього й відразу, та ще й за мінімуму зусиль», – що проходить через весь текст рецензії.

Особливості і стилістичні функції граматичних засобів тексту. автор рецензії використовує різні часові форми дієслова, надаючи тим самим динамічності описуваним подіям («розпочинається», «відкривається», «замінюється», «сваряться», «залишається», «виглядає», «виникає», «резонує», «користувався». «звертався», «шукати», «перевірити» та ін.). У тексті представлено чимало вставних конструкцій («вочевидь», «щоправда», «власне», «втім»), що вживаються для впорядкування думок автора або вираження його ставлення до повідомленого, або уточнення сказаного («Вочевидь, мати «пиляє» свого сина за примарні амбіції, а син віщує їй сумну самотність, продовжуючи і далі витати у своїх мріях»; «І власне, з цього гегу починається знайомство зі світом Антоніо Лукіча, де один вигаданий макгафін замінюється іншим»). Автор використовує багато **складних речень**, зокрема зі сполучником *адже*, що пояснює причиново-наслідкові відношення між подіями фільму («І відтепер метушливий крижень міцно асоціюється з Вадимом, адже в сімейному колі він схожий на дику птаху в клітці»; «Це ще й інтертекстуальна стрічка, адже вона саме про пошук цього голосу»). Частотним є **вживання речень з різними видами зв'язку**, це дозволяє інтонаційно виділити певну інформацію: «Для досягнення таких цілей Лукіч вибрав найкращих акторів, які кумедно сваряться в кадрі, й головне – відтворюють знайому для всіх двадцятирічних історію: батьки досі бачать у молоді дітей без досвіду та знань, а діти дивляться на старших як на тяжку ношу»; «Втім, для Лукіча це не є проблемою, адже музика світу «Моїх думок тихих» додає уявності й без того фантазмагоричному мареву, де угорські прикордонники користуються гігієнічною помадою одне одного, а готель «Твін Пікс» вбирає в собі всі найбільші кошмари самого Девіда Лінча».

Засоби виразності та експресивності тексту. Оцінне судження автора прослідковується через використані прикметники («рідкісний», «рідний», «вартісний», «метушливий») та прислівники («органічно», «фактурно», «драматично», «емоційно»). За допомогою метафор («герої бачать життя у

замиленому люстерці прекрасності», «кіно не присідає на одну тему», «готель «Твін Пікс» вбирає в собі кошмари») автор образно оцінює фільм, таким чином впливаючи на думки реципієнтів. Ще одним засобом художньої виразності є **алюзія**, текстова категорія інтертекстуальності; вона виступає в тексті як засіб комічного та іронічного ефекту, авторської модальності, імпліцитної характеристики персонажів («На Київському тижні критики Антоніо Лукіч назвав референсами до своєї стрічки «Паперовий місяць» Пітера Богдановича та «Довгі проводи» Кіри Муратової»; «новозеландський режисер Тайка Вайтіті неодноразово звертався до цієї теми дорослішання. Ба більше, часто користувався схожим інструментарієм»).

Загальні висновки:

1. Функціональний стиль тексту: медійний.
2. Підстиль: аналітичний.
3. Жанр: рецензія.

ВРАЗКИ РОБОТИ З ТЕКСТОМ

Текст 1. Подив і тремтіння (уривок з автобіографічного роману Амелі Нотомб (Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. С.5))

*Прочитати уривок з роману Амелі Нотомб «Подив і тремтіння». Вказати на мовні особливості уривка. Подумати, чи вмотивовано тут вживається лексема **зверхник**, чи варто її замінити. Визначити, яку функцію виконують оніми в поданому тексті. За можливості порівняти цей уривок з оригінальним текстом, вказати на використані перекладацькі трансформації.*

Пан Ганеда був **зверхником** пана Омоші, який був **зверхником** пана Сайто, що був **зверхником** панни Морі, яка була моїм **зверхником**. А щодо мене, то я не була нічийим **зверхником**.

Можна було сказати й по-іншому. Я підкорялася панні Морі, яка підкорялася панові Сайто, і так далі з тією точністю, з якою накази могли перестрибувати через ієрархічні ступені.

Таким чином, у компанії Юмімото я мусила підкоритися геть усім.

Текст 2. Що відбувається у мозку білінгва? (*Гая Вінче, BBC Future, https://www.bbc.com/ukrainian/vert_fut/2016/08/160816_vert_fut_amazing_benefits_of_being_bilingual_vp*)

Прочитати текст, зробити його стилістичний аналіз (див. схему на с. 31). Виписати з тексту терміни та номени; пояснити, які принципи перекладу таких одиниць.

За потреби відредагувати поданий текст; трансформувати його у науковий жанр.

Я сиджу в лабораторії і намагаюсь вгадати, яку сніжинку з двох на екрані описує голос у навушниках. Щоправда, мова, яку я чую, – вигадана і називається "Сінтафлейк". Це – частина експерименту, який проводить завзятий грецький поліглот і лінгвіст Панос Атанасопулос.

Професор психолінгвістики і двомовного пізнання з Ланкастерського університету очолює передові дослідження в галузі білінгвізму. Його лабораторія – це справжнє вавилонське стовптворіння різних національностей і мов, але тут немає нікого, хто розмовляв би на сінтафлейку з дитинства.

Завдання доволі дивне і неймовірно складне. У звичайному житті, навіть не розуміючи мови, ми здогадаємось про окремі значення за допомогою ситуації та жестів. Тут таких підказок немає, та й сам сінтафлейк не схожий на жодну з відомих мені мов.

Зрештою я помічаю деякі закономірності синтаксису і звучання. Я беру ручку і починаю записувати ймовірні правила сінтафлейка, з усіх сил намагаючись "не провалити" тест.

Утім, попри всі мої зусилля, результати тестування виявляються дуже низькими. "Краще за всіх із цим тестом справляються ті, хто особливо не вдумується і бажає завершити його якомога швидше, а також діти", – розраджує мене професор Атанасопоулос. Студенти і викладачі, які намагаються з'ясувати логіку вигаданої мови і визначити певні моделі, завжди показують найгірші результати, додає він.

Текст 3. Сойчине крило (психологічна новела Івана Франка, <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=3782>)

*Прочитати текст, зробити його стилістичний аналіз (див. схему на с. 31). Виписати з тексту конструкції, які, на вашу думку, є діалектизмами. Пояснити їх функції. Оцінити використані у тексті лексеми **штукар**, **зверхник**; розкрити їхнє значення та мотивацію введення в текст. Вказати, які мовні засоби можуть бути маркерами ідіотиллю автора.*

Я витворив собі оте життя як нездобуту твердиню, в якій живу й паную, з якої маю широкий вигляд на весь світ та яка, проте, не стоїть нікому на заваді, не дразнить нікого своїм видом і не манить нікого до облоги. Ся твердиня побудована в моїй душі.

Світові бурі, потреби, пристрасті, мов щось далеке і постороннє, шумлять наді мною, не доходячи до моєї твердині. Я даю тому зверхньому світові свою данину, посвячую йому частину свого життя в заміну за ті матеріальні і духові добра, що потрібні мені для піддержання свого внутрішнього життя. Я працюю в однім бюрі, зайнятий працею, що напружує мій розум, але не торкає серця. Я поводжуся зі своїми **зверхниками** і товаришами по бюру та іншими знайомими чемно, навіть дружньо, але здержано. Всі вони поважають мене, але ніхто з них не має доступу до могого "святая святых", нікому я не відкриваю своєї душі, та й, сказати по правді, ніхто з них не виявляє надмірної охоти заглядати в мою

душу. Таких надмірно цікавих я вмію швидко висунути поза клямру своєї знайомості.

І ніхто з тих, що кланяються мені на вулиці, стискають мою руку в каварні, радяться зо мною в бюрі, ані не догадується, що у мене поза тим конвенціональним, шаблоновим життям є своє, інше, окреме. Ніхто не підозріває в тім сухім формалісті та реалісті духового сибарита, артиста, що плекає одну штуку для штуки – вмілість жити

Ось тут, у тім затишнім кабінеті, обставленім хоч і не багато, та по моїй уподобі, я сам свій пан. Тут світ і поезія мого життя. Тут я можу бути раз дитиною, другий раз героєм, а все самим собою. Зо стін глядять на мене артистично виконані портрети великих майстрів у штуці життя: Гете, Емерсона, Рескіна. На полицках стоять мої улюблені книги в гарних оправках. На постаменті в кутику мармурова подобизна старинної статуї хлопчика, що витягає собі терен із ноги, а скрізь по столиках цвіти – хризантеми, мої улюблені хризантеми різних кольорів і різних відмін. А на бюрку розложена тека з моїм дневником. А обік бюрка столик, застелений, уквітчаний – їй-богу, сьогодні не лише листки барвінку, але й сині його квітки! **Штукар** мій Івась, се він таку несподіванку придумав для мене. Знає, що я в тім пункті забобонний, вірю, що цвіт барвінку на Новий рік приносить щастя.

Текст 4. Стаття 3. Основні засади державної політики у сфері культури
(фрагмент Закону України про культуру,
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17/ed20211002#Text>)

*Прочитати текст, визначити ключові слова. Проаналізувати текст щодо частотності використання термінів, з'ясувати принципи їх уведення в такий текст. Вказати вид та спосіб творення виділених у тексті термінів. Визначити семантичні відношення (полісемія, омонімія, синонімія та ін.), у які можуть вступати слова, вжиті у тексті, напр.: **культура, джерело, простір, спадщина, мережа, фонд**. Виконати стилістичний аналіз тексту (див. схему на с. 31).*

1. Основними засадами **державної політики** у сфері культури є:

визнання культури одним з основних факторів **самобутності** Українського народу – громадян України всіх національностей (далі – Український народ);

сприяння створенню єдиного культурного простору України, збереженню цілісності культури;

захист і збереження культурної спадщини як основи національної культури, турбота про розвиток культури;

сприяння утвердженню гуманістичних ідей, високих моральних засад у суспільному житті;

забезпечення свободи творчості, захист прав **інтелектуальної власності, авторського права** і суміжних прав;

гарантування прав громадян у сфері культури;

створення умов для творчого розвитку особистості, підвищення культурного рівня, естетичного виховання громадян, доступності освіти у сфері культури для дітей та юнацтва, задоволення культурних потреб Українського народу, розвитку закладів культури незалежно від форми власності, залучення до сфери культури інвестицій, коштів від надання платних послуг, благодійництва, інших не заборонених законодавством джерел;

сприяння діяльності професійних творчих спілок та громадських організацій у сфері культури, активному функціонуванню **державної мови** в культурному просторі України, доступу громадян до культурних благ;

визначення естетичного **виховання** дітей та юнацтва пріоритетом розвитку культури;

забезпечення діяльності базової мережі закладів культури, закладів освіти сфери культури;

підтримка діяльності у сфері культури, пов'язаної з виготовленням і розповсюдженням електронних та друкованих засобів масової інформації, аудіо- та аудіовізуальної продукції, розробленням комп'ютерних технологій та підвищенням їх потенціалу для розширення доступу та залучення громадськості до діяльності у сфері культури тощо;

пропагування української національної культури у всій її різноманітності за кордоном та світового культурного надбання в Україні;
підтримка вітчизняного виробника у сфері культури;
забезпечення розвитку міжнародного культурного **співробітництва**;
створення страхового фонду документації про культурні цінності та документів на **об'єкти** культурної спадщини.

Текст 5. У Британії першокласники намагаються «призумити» текст у книжках (з сайту «Читомо», <https://chytomo.com/u-brytanii-pershoklasnyky-namahaiutsia-pryzumyty-tekst-u-knyzhkakh/>)

*Прочитати текст, зробити його стилістичний аналіз (див. схему на с. 31). Порівняти його з оригіналом (див. на сайті **The Bookseller**). Назвати конструкції, які можуть становити труднощі під час перекладу українською; запропонувати свої варіанти їхнього перекладу. Вказати на стильові маркери цього уривка, подумати, на яку аудиторію розрахований текст.*

Створити розмовний варіант обговорення проблеми, яка висвітлена у тексті; запропонувати шляхи її вирішення.

Третина першокласників у Великій Британії не вміє користуватися книжками – деякі намагаються «свайпати» сторінки або збільшувати текст, як на смартфоні. Такі дані показало щорічне опитування благодійної організації Kindred Squared.

Це опитування проводять уже шість років поспіль – воно стосується підготовленості дітей до школи. Цього разу наприкінці 2025 року організація опитала понад 1000 працівників початкових шкіл і понад 1000 батьків першокласників по всій Англії та Уельсі.

Більшість вчителів назвали надмірний екранний час – як у дітей, так і в батьків – однією з головних причин невідповідності учнів.

Дебора Тейшейра, продавчиня дитячих книжок у Kenilworth Books із понад 20-річним досвідом роботи в дошкільній освіті, розповіла The Bookseller, що не здивована статистикою. Діти в її крамниці поведуться з паперовими книжками так, ніби перед ними планшет. «Здається, вони трохи розчаровані, що сторінка не рухається і не має анімації», – сказала вона.

За її словами, вчителі скаржаться, що діти, які не ходили до дитсадка або не мали вдома книжок, губляться, коли їм дають щось почитати. Вчителям доводиться витратити час на уроках на речі, які раніше діти засвоювали вдома: як-от з якого боку тримати книжку або в який бік гортати сторінки.

Утім, Reading Agency у відповіді до The Bookseller наголошує, що екран не виключає читання. Речник організації заявляє, що вони «підтримують читання в усіх його формах» і не вважають смартфони чи цифрове читання шкідливими за своєю суттю.

У Reading Agency також звертають увагу: «Дедалі більше дітей, особливо з малозабезпечених родин, не мають вдома книжок, а майже 40% батьків хотіли б читати з дітьми частіше, однак їм заважають брак часу і грошей. Відсутність звички до книжок може мати різні структурні причини, не пов'язані з гаджетами».

Reading Agency у цій ситуації цікавить не так сам факт використання екранів для читання, як питання звичок і видимості: «Дитина може бачити батька чи матір із телефоном і не здогадуватися, що той читає, або чути щось з навушників і думати, що це музика, а не аудіокнига. За даними World Book Day 2025, майже кожна п'ята дитина стала б читати більше, якби бачила, як це роблять батьки».

Тейшейра впевнена, щоб подолати цю кризу, попервах дітям треба давати право вибору.

Нагадаємо, у травні 2025 року стало відомо, що у Великій Британії все менше батьків отримують задоволення від читання дітям – за даними дослідження компанії Nielsen у співпраці з видавництвом HarperCollins, лише 40% батьків дітей віком до 13 років отримують задоволення від читання вголос.

Також дослідження університету Флориди та університетського коледжу Лондона показало, що читання для задоволення у США за 20 років скоротилося на 40% – у 2004 році щодня для задоволення читали 28% американців, у 2023-му – лише 16%.

Текст 6. The rise of services (мовою оригіналу)

Прочитати поданий текст, порівняти його з текстом перекладу. Відредагувати перекладний текст відповідно до чинних мовних норм; визначити його стиль (підстиль, жанр).

Modern consumers are increasingly likely to buy services, like haircuts and holidays, instead of objects. In the 1990s, around two-thirds of the things that were bought in rich countries were services, whereas, in recent years, that percentage has increased significantly, to 80%. Online technology is mostly responsible for the change.

First, many of the objects we used to buy can now be accessed online with a regular monthly payment. For example, DVD sales are dropping dramatically. They fell by more than 86% from 2008 (when they were at their peak) to 2019, because people are increasingly watching films online. A similar trend can be seen in the way people listen to music and play computer games, even though sales of music records and physical books are increasing too.

Secondly, many customers now borrow large objects, such as cars and bikes, or objects that are used rarely, such as wedding dresses or drills for making holes, instead of buying these expensive items. Professor Theodore Levitt used to tell his Harvard students that people didn't want a quarter-inch drill, they want a quarter-inch hole. In other words, it's the goal that they pay for. Because people can get to their destination by sharing cars instead of buying them, some are choosing to do so. Online booking is making this increasingly easy.

Finally, online commerce is also creating opportunities for people to sell new services. Before the internet, very few people had food delivered to their door. Now, the food delivery business is growing dramatically and is a \$151-billion-dollar industry. Another good example is the growth of the private tuition sector, which is worth nearly \$100 billion. A growing number of people are paying for private lessons online, thanks to faster internet connections, and you can take online courses in anything from song writing to cookery.

Переклад тексту:

Сучасні споживачі все частіше купують послуги, такі як стрижки та відпустки, замість речей. У 1990-х роках близько двох третин речей, які купувалися в багатих країнах, були послугами, тоді як в останні роки цей відсоток значно зріс до 80%. Онлайн-технології здебільшого відповідають за ці зміни.

По-перше, багато речей, які ми раніше купували, тепер можна отримати онлайн за допомогою регулярного щомісячного платежу. Наприклад, продажі DVD різко падають. Вони впали більш ніж на 86% з 2008 року (коли вони були на піку) до 2019 року, оскільки люди все частіше дивляться фільми онлайн. Подібну тенденцію можна побачити в тому, як люди слухають музику та грають у комп'ютерні ігри, хоча продажі музичних платівок та паперових книг також зростають.

По-друге, багато клієнтів тепер позичають великі предмети, такі як автомобілі та велосипеди, або предмети, які рідко використовуються, такі як весільні сукні чи свердла для свердління отворів, замість того, щоб купувати ці дорогі речі. Професор Теодор Левітт колись казав своїм студентам з Гарварду, що людям не потрібен свердло на чверть дюйма, їм потрібен отвір на чверть дюйма. Іншими словами, це мета, за яку вони платять. Оскільки люди можуть дістатися до місця призначення, користуючись спільними автомобілями, а не

купуючи їх, деякі обирають саме так. Онлайн-бронювання робить це дедалі простішим.

Зрештою, онлайн-комерція також створює можливості для людей продавати нові послуги. До появи Інтернету дуже мало людей отримували їжу з доставкою додому. Зараз бізнес доставки їжі різко зростає і є галуззю вартістю 151 мільярд доларів. Ще одним гарним прикладом є зростання сектору приватного репетиторства, який оцінюється майже в 100 мільярдів доларів. Все більше людей платять за приватні уроки онлайн завдяки швидшому інтернет-з'єднанню, і ви можете пройти онлайн-курси з чого завгодно, від написання пісень до кулінарії.

Текст 7. The sun rises (мовою оригіналу)

Прочитати текст, самостійно перекласти його. Назвати стилістичні фігури та тропи в оригіналі та перекладному тексті; проаналізувати мовностилістичні засоби виразності текстів (оригіналу та перекладу).

The sun, a molten coin of fire, rose heavy and slow from the unseen edge where the sky kissed the Gulf, spilling its orange and gold blood across the water in quiet defiance of the encroaching winter chill. The December air was thick with silence, broken only by the restless whisper of the waves, each crest bowing and dissolving into the horizon as if to honor the sun's ascent.

The light spread like an eager, trembling hand, gilding the undulating surface of the sea, painting a pathway that seemed to stretch beyond time, beyond the tides, into something both infinite and unknowable. The warmth of the sun, still shy and tentative, reached out across the shore, touching the sand with a promise yet to be fulfilled.

The vastness of the moment hung heavy in the air, as if the sunrise itself carried the weight of memory, the burden of countless days before and the specter of those yet to come. This was the world's heartbeat, each wave a pulse, each beam of light a testament to endurance, to the patient and relentless return of day against the ever-clinging night.

Текст 8. A Study of Social Media Influencers and Impact on Consumer Buying Behaviour in the United Kingdom (Dr. Fred Chan, <https://ijbms.net/assets/files/1659111546.pdf>)

Прочитати та перекласти поданий текст, визначити його стиль (підстиль, жанр). Визначити стильові маркери тексту (слова-зв'язки, вставні конструкції, терміни та ін.), порівняти їх в оригіналі та перекладному тексті.

Background and Introduction

The rapid development of information technology and the shift in lifestyles following governments and organizations' lockdown measures to contain the spread of COVID-19 both contribute to the success of e-commerce. Instead of cinemas, Netflix becomes the primary platform for filmmakers to showcase their work. Instead of television stations, social media becomes the primary source of entertainment for the public. Instead of celebrities, social media influencers become the icons and stars capable of altering their followers' behavior and influencing their consumer behavior.

Contemporary social media and social networking sites (SNSs) have had a substantial impact on how people receive information and news. The number of U.S. people who rely heavily on social media for news has steadily climbed over the past five years, according to a recent Pew Research Center survey (Gottfried and Shearer 2016). People are now exposed to thousands of advertising per day, with the great majority originating from social networking sites (Ganguly 2015). Some age groups, especially millennials and younger generations, have developed a habitual reliance on social media (Gottfried and Shearer 2016). **Consequently**, their desire to collect data from social media and other clients is greater than ever. Recent Twitter and Annalect data indicates that roughly 40% of surveyed Twitter users have made a purchase as a result of an influencer's post (Karp 2016).

According to Ki and Kim (2019), a social media influencer (SMI) is an individual who possesses the ability to influence others through social media platforms. Due to the SMI's potential influence, many more brands are approaching SMIs to create branded content such as product placements or brand recommendations. Audrezet et al. (2020) refer to this practice as influencer marketing. Influencer marketing is a hybrid of traditional and new marketing techniques. It reinvents the concept of celebrity endorsement as a modern content-driven marketing campaign. The primary distinction between influencer marketing and other forms of marketing is that the campaigns' outcomes are the result of collaborations between brands and influencers. **According to** Feeley (2020), influencer marketing reached a global value of USD 4.6 billion in 2018. Between 2019 and 2025, it is expected to grow at a rate of more than 25% per year. The alignment of SMIs with their audiences enables the former to be more effective at product placement and recommendation than traditional celebrities. One of the most common errors made by traditional media is their failure to distinguish between celebrities and online influencers.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняттєвий обсяг термінів "стилістика", "стиль", "ідіостиль", "жанр", "редагування", "текст", "перекладний текст".
2. Стилїстична система сучасної української лїтературної мови: загальна характеристика.
3. Норма і варіантність. Стилїстичні норми.
4. Науковий стиль української лїтературної мови: функції, ознаки, підстилї, жанри.
5. Мовні характеристики жанрів наукового стилю: загальна характеристика.
6. Мета і завдання редагування наукових текстїв. Межі втручання редактора в науковий текст.
7. Термін, основні ознаки терміна. Способи термінотворення в українській мовї.
8. Особливостї використання іншомовних термінів в українській мовї.
9. Наукова номенклатура: особливостї функціонування.
10. Професїоналізми, їх співвідношення з термінами, доцїльнїсть/недоцїльнїсть використання в наукових текстах.
11. Офіційно-дїловий стиль української лїтературної мови: функції, ознаки, підстилї, жанри.
12. Мовні характеристики жанрів офіційно-дїлового спілкування.
13. Поняття документ. Текст як основний елемент документа. Особливостї укладання документїв.
14. Специфіка редагування офіційно-дїлових текстїв.
15. Терміни в медїйному стилї: особливостї вживання.
16. Терміни-фразеологізми в науковому та медїйному стилях: спїльне та відмінне.
17. Художній стиль: функції, системно-структурні ознаки, підстилї.
18. Мовні засоби художнього стилю.
19. Особливостї реалїзацї словесного образу в прозї, драматургїї та поезїї.
20. Медїйний стиль: функції, системно-структурні ознаки, жанри.
21. Типологїя жанрів (інформацїйні, аналітичні, художньо-публіцистичні, розважальні, рекламні) та їх лїнгвістична характеристика.

22. Стилiстичнi функцiї синонiмiв, омонiмiв i паронiмiв у медiйному текcтi.
23. Функцiї онiмiв у художньому текcтi.
24. Поняття експресивностi, конотацiї у текcтах рiзних стилiв.
25. Концепти та символи в художньому текcтi.
26. Художнiй текcт як особливий об'єкт редагування.
27. Мiжмовнi омонiми: труднощi перекладу та функцiонування.
28. Категорiї текcту (цiлiснiсть, зв'язнiсть, членування, лiнiйнiсть, iнформативнiсть, структурно-смиcлова завершенiсть, модальнiсть та iн.).
29. Параметри класифiкацiї текcтiв.
30. Поняття перекладного текcту. Стилiстичнi аспекти перекладу.
31. Типи стилiстичних перекладацьких трансформацiй.
32. Модель наукового текcту, його мовнi ознаки.
33. Метафора в наукових текcтах.
34. Фонографiчний рiвень аналізу художнього текcту.
35. Морфемно-словотвiрний аналіз художнього текcту.
36. Лексико-фразеологiчний аналіз художнього текcту.
37. Граматичний рiвень аналізу художнього текcту.
38. Особливостi мови рекламних текcтiв.
39. Графiчний рiвень текcтiв офiцiйно-дiлового стилю.
40. Лексико-стилiстичнi та фразеологiчнi засоби текcтiв офiцiйно-дiлового стилю.
41. Граматичнi засоби текcтiв офiцiйно-дiлового стилю.
42. Лiнгвостилiстичний аналіз розмовної комунiкацiї.
43. Функцiї неповного речення в розмовному мовленнi.
44. Особливостi та специфiка використання вставних слiв та словосполучень, вставлених конструкцiй у текcтах рiзних стилiв.
45. Специфiка використання рiзних видiв складних речень у художньому та нехудожньому мовленнi.
46. Функцiонально-стильова типологiя текcтiв. Методика стилiстичного аналізу текcту.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Гузенко С. В. Теорія і практика редагування: навчальний посібник. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2019. 220 с.
2. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 423 с
3. Купріянов Є.В. Стилїстика перекладу: навчально-методичний посібник. Харків: Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 2019. 129 с.
4. Стилїстика модерного часу: [колективна монографія до ювілею Заслуженого діяча науки і техніки України, члена-кореспондента НАН України, доктора філологічних наук, професора Лариси Шевченко]. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 464 с.

Додаткові:

1. Амеліна С. М., Монашненко А. М., Проценко Н. В. Лексико-граматичні проблеми перекладу науково-технічної літератури. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки*. 2013. Вип. 186 (2). С. 130 – 134.
2. Архипенко Л. М. Англomовна лексика в сучасних українських медійних текстах (функціональний аспект): *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72). № 6. Ч. 1. Київ, 2022. С. 7 – 12.
3. Бацевич Ф. С., Кочан І. М. Лінгвістика тексту: підручник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 316 с.
4. Биби́к С. П. Оновлена стиліова норма засобів масової інформації. *Українська мова*. 2016. № 5. С. 69 – 77.
5. Волченко О. М. Стилїстичні аспекти теорії перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2024. № 66. С. 220 – 224.
6. Граматичний портрет української мови у ХХІ сторіччі: збірник тез наукових доповідей учасників Міжнародної наукової конференції на пошану доктора філологічних наук, професора Городенської Катерини Григорівни / упоряд.: Н. Г.

- Горголок, Л. М. Колібаба, В. М. Фурса. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2024. 220 с.
7. Григорян Н. В., Першина Л. В. Стратегії та перекладацькі трансформації суспільно-політичних реалій з англійської мови українською. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов.* (102), С. 59 – 65.
8. Гриців, Н. М., Сабан О. В., Синдега, Р. Є. Терміни перекладознавчого спрямування: типологія та функції. *Нова філологія.* 2023. № 89. С. 78 – 86.
9. Дергач Д. Медійна жанрологія в дискурсі сучасного філологічного знання. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика.* 2015. № 28. С.26 – 35.
10. Єрмоленко С., Русанівський В. Літературна мова і художній переклад. *Культура слова.* 2018. 2 (89). С. 107 – 109.
11. Завгородня Л.В. Основи літературного редагування та коректури: навчальний посібник. Черкаси: Брама-Україна, 2010. 164 с.
12. Зелінська Н.В. Зберігаючи красу наукового пошуку (алгоритм оцінювання та редагування наукових текстів). *Обрії друкарства.* 2020. Вип. 1(8). С. 76 – 93.
13. Зінссер В. Як писати добре. Класичний посібник зі створення нехудожніх текстів. К.: Наш формат, 2022. 296 с.
14. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2002. 564 с.
15. Кацавець Р.С. Ділова українська мова. За новим Українським правописом: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2022. 342 с.
16. Кикоть В.М., Опанасенко В.М. Ідіостиль автора в художньому перекладі. *Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки.* 2018. Вип. 2. С. 22 – 34.
17. Кияк Т. Мовна політика і термінознавство. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології».* Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка». 2004. № 503. С. 8 – 11.
18. Кочан І. М. Словотвірні норми і термінологія. *Термінологічний вісник.* 2013. № 2 (1). С. 202-209.

19. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 432 с.
20. Левчук О. Лексико-семантичні особливості перекладу текстів офіційно-ділового стилю. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія: Мовознавство. Літературознавство*. Вип. 65. Т. 2. 2023. С. 163 – 16
21. Лінгвістичний аналіз тексту: словник термінів / М.І. Голянич та ін.; за ред. М. І. Голянич. Івано-Франківськ: Сімик. 2012. 392 с.
22. Лобода В. А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019. № 43. Т. 4. С. 72 – 74.
23. Люта А. А. Словотворчі моделі англійських скорочень та абревіатур. *Вісник Дніпропетровського університету*. Серія: Мовознавство. 2015. Вип. 21 (3). С. 79 – 83.
24. Овсейчик С. В. Терміни у сучасній комунікації. Текстово-комунікативне навчання: навчальний посібник. К.: Видавництво «КІМ», 2020. 98 с.
25. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти: монографія / А. С. Дяков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. Київ: КМ Academia, 2000. 216 с.
26. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови: підручник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 246 с.
27. Пригодій О.С. Концепт у сучасній перекладацькій науці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019. № 40. Т. 3. С. 84 – 86.
28. Ткачук В. М. Категорія суб'єктивної модальності: монографія / наук. ред. А. П. Загнітко. Тернопіль: Підручники й посібники, 2003. 240 с.
29. Шебештян Я., Шаповалова Г. Медіатекст: природа, компоненти, стилістика: навчально-методичний посібник. Ужгород, 2024. 127 с.
30. Шевель С., Білик К. Лінгвістика тексту: навчальний посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2024. 243 с.
31. Шевченко Л.І., Шулінова Л.В. Стилістика української літературної мови. Книга 1: Тести, завдання, вправи: навчальний посібник. Видання 3-тє: доповнене й перероблене. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 264 с.

32. Шевченко Л.І., Шулінова Л.В. Стилїстика української лїтературної мови. Книга 2: Функціональна діагностика тексту: навчальний посїбник. Видання 3-те: доповнене й перероблене. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 388 с.

Інтернет-ресурси:

1. Актуальні проблеми сучасного перекладознавства: збірник матеріалів ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Черкаси, 07 грудня 2023 року) / Гол. ред. І. М. Литвин; Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2023. 148 с. (Електронна книга) . <https://eprints.cdu.edu.ua/6798/1/aktyalni2023%20%281%29.pdf>
2. Герасименко О.Ю., Гончаренко А.О. Мистецтво перекладу як засїб збереження культурних нюансів у процесї перекладацької діяльності. *Наукові записки. Серія: Фїлологічні науки*. 2023. (205). 38 – 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-205-5>
3. Карпїловська Є.А., Кислюк Л.П. Рекомендації щодо усунення суперечностей і прогалин у чинному правописї слїв їншомовного походження. URL: <https://ukrmova.iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/sites/8/2023/06/Karpilovska-Kyslyuk-NEW.pdf>
4. Космеда Т., Войтович О. Проблема виокремлення базових термїнів перекладознавства: своєрїдність їх фїксації в «Словнику сучасної лїнгвістики» А. Загїтка. URL: <https://jlingst.donnu.edu.ua/article/view/16463>
5. Кравець Л. В., Мацько Л. І. Офїційно-дїловий стиль. Енциклопедія Сучасної України / Редкол.: І. М. Дзїоба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та їн.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних дослїджень НАН України, 2022. URL: <https://esu.com.ua/article-77272>
6. Нелюба А. М. «Український правопис» і тотальна фемїнітивїзація. URL: <https://ukrmova.iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/sites/8/2023/10/7.pdf>
7. Селїгей П.О. Стилїдова норма як рїзновид мовної норми. URL: [http://www.inmo.org.ua/assets/files/Selihey.%20Stylyova%20norma%20yak%20riznovyd%20movnovi%20normy%20\(2016\).pdf](http://www.inmo.org.ua/assets/files/Selihey.%20Stylyova%20norma%20yak%20riznovyd%20movnovi%20normy%20(2016).pdf)
8. Сїзонов Д. Ю . Стилїстика фразеологїї в мультимедїйній комунїкації: пошук нового. *Вїсник Київського національного університету іменї Тараса Шевченка*.

Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. Вип. 2 (32). 2022. С. 72 – 74.
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2022.32.14>

9. Філологічні студії та перекладознавчий дискурс: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 14 березня 2024 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2024. 281 с. (Електронна книга) <https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2024-04/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

10. Ткачук Т.І., Паславська І.Б. Застосування перекладацьких трансформацій з метою досягнення еквівалентності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2017. Вип. 31(3). С. 157-159. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v31/part_3/43.pdf

11. Царик Г. Генологія сучасних новітніх медіа: динаміка розвитку та підходи до вивчення. *Folia Philologica*. 2024. (8). С. 91 – 98, DOI: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2024/8/11>

12. Stanislav O.V. Лексико-семантичні та стилістичні доміанти в реалізації інтермедіальної стратегії у художніх текстах П. Кіньяра. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2026. (216). С. 44 – 50. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2026-216-5>.

Словники

<http://www.inmo.org.ua/sum.html>

<https://slovotvir.org.ua/>

<https://uacorpus.org/>

<https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0>

Навчальне видання

Станіслава Овсейчик

СТИЛІСТИКА ПЕРЕКЛАДНОГО ТЕКСТУ (УКРАЇНСЬКА МОВА)

Методична розробка

Підписано до друку 12.05.2026.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Друк. арк. 3,5. Умов. друк. арк. 3,26.
Наклад 15 прим. Зам. № 3192/1.

Віддруковано ФОП Корзун Д.Ю. з оригіналів замовника.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 5254 від 05.12.2016 р.

Видавець ТОВ «НІЛАН-ЛТД».
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 4299 від 11.04.2012 р.
21034, м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 62а.
Тел.: 0 (800) 33-00-90, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852, (098) 46-98-043.
e-mail: info@tvoru.com.ua
<http://www.tvoru.com.ua>

друкарня-видавництво
 ТВОРИ
творюмо разом

ISBN 978-617-5585-09-2

9 786175 585092

www.tvoru.com.ua